

**WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Małgorzata Motylow**

KGP.410.001.07.2022

**Pani Edyta Demby-Siwiek
Prezes Urzędu Patentowego
Rzeczypospolitej Polskiej**

Al. Niepodległości 188
00-608 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 61 Urząd Patentowy Rzeczypospolitej
Polskiej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Al. Niepodległości 188, 00-608 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Edyta Demby-Siwek, Prezes, od dnia 14 października 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Małgorzata Kornaga, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/8/2022 z dnia 18 stycznia 2022 r. (akta kontroli str. 1-2, 451)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli
Zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2021, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 61 Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej².

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o *finansach publicznych*³ (dalej ufp).

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,
- kontrola wybranych zapisów i dokumentów księgowych,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Dalej: UPRP lub Urząd.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 61 Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzasadnienie oceny ogólnej W toku wymienionych powyżej działań kontrolnych we wszystkich obszarach wymienionych w opisie celu i zakresu kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Analiza wykonania dochodów budżetowych osiągniętych w 2021 r. (81 361,1 tys. zł) wykazała ich wzrost o 5 361,1 tys. zł, tj. o 7,0% w stosunku do kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej⁶ (76 000 tys. zł) oraz ich zwiększenie o 5,3% w porównaniu z dochodami osiągniętymi w 2020 r. (77 255,8 tys. zł). Wzrost dochodów związany był przede wszystkim z większą niż planowano liczbą zgłoszeń i wydanych decyzji o udzieleniu ochrony praw wyłącznych.

Struktura dochodów według ich źródeł była w latach 2020-2021 podobna. Podstawową pozycję stanowiły wpływy z opłat za zgłoszenia i ochronę wynalazków, wzorów użytkowych, znaków towarowych oraz wzorów przemysłowych ewidencjonowane w § 0690 *Wpływy z różnych opłat*. Wyniosły one w 2021 r. 79 068,4 tys. zł, tj. 97,2% całości dochodów, a w 2020 r. – 74 565,8 tys. zł, tj. 96,5%.

(akta kontroli str. 9-48, 675, 681, 728-732)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. pozostałe do zapłaty należności w kwocie 11,1 tys. zł były wyższe o 7,6 tys. zł (tj. o 215,5%) niż na koniec 2020 r. (3,5 tys. zł). Na kwotę tę złożyły się m.in. następujące należności:

- 4,2 tys. zł z tytułu zasądzonego na rzecz Urzędu zwrotu kosztów postępowania sądowego,
- 5,9 tys. zł wynikające z dwóch faktur wystawionych w grudniu 2021 r. z terminem płatności w styczniu 2022 r.,
- 1,0 tys. zł dotyczyły kar umownych za opóźnienie w realizacji umów,

Zaległości netto wyniosły 4,2 tys. zł i były wyższe o 3,2 tys. zł niż w 2020 r.

(akta kontroli str. 1136-1137)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Ustawa budżetowa na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz.U. poz. 190, ze zm.). Dalej: ustawa budżetowa.

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

Działalność Urzędu finansowana była w ramach części 61 UPRP budżetu państwa, której dysponentem był Prezes UPRP. W części tej nie ustanowiono dysponentów budżetu niższych stopni, nie było też jednostek podległych.

Zgodnie z ustawą budżetową limit wydatków w części 61 UPRP ustalony został na 62 256,0 tys. zł. W ciągu roku, na mocy trzech decyzji Ministra Finansów, kwota ta została zwiększona z rezerw celowych łącznie o 4 126,1 tys. zł (tj. o 6,6%) do wysokości 66 382,1 tys. zł. Następnie, na mocy ustawy z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021⁷, dokonane zostało zwiększenie budżetu w tej części o 12 721,0 tys. zł (tj. o 19,2%) do ostatecznej wysokości 79 103,1 tys. zł. Faktyczne wydatki wyniosły 70 394,5 tys. zł, tj. 89,0% planu po zmianach. W porównaniu z rokiem 2020 (66 404,4 tys. zł) wydatki były wyższe o 3 990,1 tys. zł, tj. o 6,0%. Środki z rezerw celowych zwiększające limit wydatków wykorzystano w 99,9%.

(akta kontroli str. 9-50, 56-93, 676-677, 682-683, 696-699, 733-783, 814-827, 967-968, 1166-1218)

W strukturze wydatków według grup ekonomicznych dominowały wydatki bieżące jednostek budżetowych (68 752,1 tys. zł), stanowiące 97,7% całości wydatków w części 61 UPRP. Wydatki majątkowe (1 506,4 tys. zł) stanowiły 2,1%, a świadczenia na rzecz osób fizycznych (136,0 tys. zł) – 0,2% łącznych wydatków.

(akta kontroli str. 674)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w UPRP w 2021 r., w przeliczeniu na pełnozatrudnionego, wynosiło 8 574,0 zł i było wyższe o 623,1 zł (o 7,8%) w porównaniu do 2020 r. (7 950,9 zł). Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych w 2021 r. wyniosło 482 i było niższe niż w roku 2020 o 13 etatów. Niższe zatrudnienie było konsekwencją odejścia w 2020 r. na emeryturę 29 pracowników oraz kolejnych ośmiu osób w 2021 r. Do końca 2021 r. nie wszystkie wakaty zostały obsadzone. Wydatki na wynagrodzenia mieściły się w limicie środków przyznanych na ten cel.

(akta kontroli str. 678, 687, 789-813, 1311-1312)

Na wydatki majątkowe w 2021 r. przeznaczono 1 506,4 tys. zł, co stanowiło 13,6% planu po zmianach (11 048,4 tys. zł). Ze środków tych zrealizowano:

- inwestycje budowlane - przebudowę i modernizację czytelnicy (604,0 tys. zł) oraz klimatyzację centralną w budynku Urzędu (150,0 tys. zł);
- zakupy informatyczne - urządzenia sieciowe: Fidelis (400,0 tys. zł) oraz IPS (130,0 tys. zł);
- zakupy inwestycyjne - zakup wraz z instalacją tzw. tripoda i bramki automatycznej z wygradzeniem (49,0 tys. zł) oraz nagłośnienie do sali konferencyjnej (21,0 tys. zł).

Zadanie niezrealizowane w 2021 r. to:

- zakup i instalacja systemu klimatyzacji centralnej (o wartości 4 350,0 tys. zł),
- przebudowa holu wejściowego do budynku UPRP wraz z wykonaniem dokumentacji projektowo-kosztorysowej (875,0 tys. zł),
- dostosowanie budynku do wymagań ochrony przeciwpożarowej, po przeprowadzonym audycie tej ochrony (500,0 tys. zł),

⁷ Dz.U. poz. 1900.

- rozbudowa systemu kontroli dostępu (241,3 tys. zł),
- zakup i montaż paneli fotowoltaicznych (150,0 tys. zł),
- zakup i wdrożenie programu finansowo-księgowego (3 500,0 tys. zł).

Na realizację powyższych zadań Urząd otrzymał środki w ciągu roku budżetowego w ramach nowelizacji ustawy budżetowej oraz na podstawie decyzji Ministra Finansów⁸ z dnia 27 października 2021 r. Biorąc pod uwagę termin otrzymania środków budżetowych realizacja tych zadań w 2021 r. była niemożliwa, uwzględniając czas niezbędny na przeprowadzenie procedury przetargowej wynikającej z ustawy z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*⁹. W związku z powyższym Prezes Urzędu, w oparciu o art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. *o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw*¹⁰, wystąpił z wnioskiem o ujęcie w planie wydatków niewygasających z upływem roku budżetowego 2021 niezrealizowanych zadań w kwocie 9 541,3 tys. zł. Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. *w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego*¹¹, kwota ta została ujęta w planie wydatków niewygasających. W 2021 r. Urząd rozpoczął realizację projektu klimatyzacji centralnej w budynku UPRP (wydatkowano kwotę 150,0 tys. zł) oraz wykonał dokumentację projektowo-kosztorysową przebudowy holu wejściowego do budynku Urzędu (wydatkowano 25,0 tys. zł). Ponadto rozpoczęto realizację zakupu i montażu paneli fotowoltaicznych (wydatkowano 75,0 tys. zł) oraz rozbudowę systemu kontroli dostępu (38,7 tys. zł).

(akta kontroli str. 472-492, 493-536, 674)

Szczegółowym badaniem objęto realizację 41 wydatków (zapisów księgowych) na kwotę 4 702,2 tys. zł, stanowiących 6,7% łącznych wydatków w części 61 UPRP. Próba do badań została wylosowana metodą monetarną¹², spośród 664 zapisów księgowych o łącznej wartości 10 884,3 tys. zł. Były to wydatki majątkowe – zapisy księgowe odzwierciedlające wydatki o wartości 1 223,9 tys. zł (1,7% łącznych wydatków UPRP), pozapłaćcowe wydatki bieżące jednostek budżetowych – na kwotę 3 442,9 tys. zł (4,9% wydatków UPRP) oraz jeden wydatek z grupy ekonomicznej świadczenia na rzecz osób fizycznych na kwotę 35,4 tys. zł (0,05% wydatków UPRP). W zbadanej próbie nie stwierdzono wydatków dokonanych niezgodnie z obowiązującymi przepisami, niecelowo lub niegospodarnie.

(akta kontroli str. 116-117, 537-573)

W 2021 r. Urząd zorganizował 49 szkoleń zewnętrznych dla pracowników UPRP, których łączny koszt wyniósł 162,4 tys. zł (dwa z nich były bezpłatne). Spośród szkoleń w sposób celowy do badania wybrano jedno, kierując się kryterium największej wartości wydatku - 41,2 tys. zł. Było to szkolenie stacjonarne dla kierownictwa oraz dyrektorów Urzędu (łącznie 22 osoby), przeprowadzone w dniach od 22 do 24 września 2021 r. w ośrodku pozawarszawskim i dotyczyło „Sposobów i technik komunikacji opartej na metodzie NVC wg M.B. Rosenberga” oraz „Praktycznych aspektów ochrony własności intelektualnej - perspektywa przedsiębiorcy”. Koszt obejmował również przygotowanie materiałów szkoleniowych. Dokonany wydatek, potwierdzony wybranymi do badania dokumentami księgowymi został zrealizowany zgodnie z obowiązującym prawem oraz był celowy. Płatności dokonano w ramach umowy zawartej z Urzędem Unii Europejskiej ds. Własności

⁸ MF/BP6.4143.18.2.2021.ZUB.

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm. Dalej: pzp.

¹⁰ Dz.U. z 2021 r. poz. 1535.

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 2407.

¹² Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem.

Intelektualnej (EUIPO) pn. Cooperation Agreement nr 4020210022 z dnia 29 grudnia 2020 r. (ID3).

(akta kontroli str. 1281-1304)

Ponadto, kierując się kryterium ryzyka zaistnienia nieprawidłowości, zbadano poniesienie wydatku na opłacenie podatku od nieruchomości Urzędu na rok 2021. W pierwszym planie finansowym Urzędu, zatwierdzonym w dniu 21 stycznia 2021 r. w stosownej podziałce klasyfikacji budżetowej, tj. w § 4480 *Podatek od nieruchomości*, zaplanowano wydatek w kwocie 70 000,0 zł, pomimo iż wyliczona przez Urząd kwota podatku (w deklaracji złożonej w dniu 15 stycznia 2021 r. w Urzędzie m. st. Warszawy Wydział Obsługi Mieszkańców dla Dzielnicy Śródmieście) wyniosła 75 021,0 zł. W związku z odejściem z pracy ówczesnej Głównej Księgowej Urzędu, pracownicy UPRP nie byli w stanie wyjaśnić przyczyn zaistnienia tej sytuacji. Odpowiedzialne za planowanie i realizację wydatku z tytułu podatku od nieruchomości było Biuro Administracyjno-Gospodarcze (BAG), które już w dniu 13 marca 2020 r. w materiałach planistycznych do budżetu na 2021 r. przewidywało kwotę 73 955,80 zł, a pomimo to – jak wynika z wyjaśnień Dyrektora Generalnego Urzędu¹³ – ówczesna Główna Księgowa zdecydowała o umieszczeniu w projekcie planu finansowego kwotę 70 000,0 zł. Decyzji tej – jak wynika z wyjaśnień – nie zmieniło też przekazanie Głównej Księgowej¹⁴ w dniu 8 grudnia 2020 r. projektów *Harmonogramu realizacji dochodów i wydatków w 2021 r. oraz Planu Finansowo-Rzeczowego BAG* na rok 2021. W dokumentach tych zgłoszono zapotrzebowanie w § 4480 *Podatek od nieruchomości* w wysokości 72 152,0 zł (tj. w wysokości zapłaconego podatku za rok 2020). W styczniu 2021 r. dokonano płatności pierwszej z 12 rat podatku, w wysokości 6 252,0 zł, w związku, z czym nie doszło do przekroczenia kwoty ujętej w planie finansowym. Niemniej w miesięcznym sprawozdaniu Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za styczeń 2021 r. w § 4480 *Podatek od nieruchomości*, w pozycji „Zaangażowanie” wykazano kwotę tylko 68 772,0 zł, a pozostałe 6 249,0 zł ujęto niewłaściwie w pozycji „Zaangażowanie” w § 4300 *Zakup usług pozostałych*, pomimo iż całość kwoty naliczonego podatku (75 021,0 zł) stanowiła tzw. zaangażowanie prawne, możliwe do wykazania w takiej sytuacji jak wyżej opisana w całości we właściwym paragrafie, pomimo iż przejściowo oznaczałoby to „zaangażowanie” wyższe niż plan finansowy.

Nieprawidłowość tę Urząd usunął z własnej inicjatywy dokonując, na podstawie decyzji w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2021 r. z dnia 16 lutego 2021 r.¹⁵, stosownej zmiany w planie finansowym Urzędu. Zmniejszono limit wydatków § 4000 *Grupa wydatków bieżących jednostki* o kwotę 5 021,0 zł i zwiększono o taką kwotę plan wydatków § 4480 *Podatek od nieruchomości*. W sprawozdaniu miesięcznym Rb-28 za luty 2021 r. kwoty te wykazano już poprawnie.

(akta kontroli str. 891-964, 1221-1280, 1309-1310, 1314-1341)

Zwiększony z rezerw celowych limit wydatków przeznaczony został na sfinansowanie: wynagrodzeń wraz z pochodnymi ekspertów, asesorów i aplikantów eksperckich oraz stawek dodatków w UPRP, realizacji zadań kontynuowanych w ramach współpracy z EUIPO, polegających na ochronie, promocji lub egzekwowaniu praw dotyczących znaków towarowych oraz na sfinansowanie wypłaty dodatku służby cywilnej wraz z pochodnymi dla jednego urzędnika służby cywilnej mianowanego z dniem 1 grudnia 2021 r. Wykorzystanie środków z rezerw celowych w 2021 r. wyniosło 4 124,8 tys. zł (99,9%).

¹³ Pismo znak: BF-WF.091.11.2022.1.

¹⁴ Pismem BA-I-321.5.2020.

¹⁵ Nr 61.3122.3.2.2021.TR.

Zbadano wydatki w wysokości 1 970,9 tys. zł, stanowiące 47,8% kwoty otrzymanej z rezerw celowych¹⁶. Środki przeznaczono na wynagrodzenia wraz z pochodnymi oraz na modernizację pomieszczeń oraz ich przekształcenie w punkt informacyjno-konsultacyjny o znakach towarowych w UPRP. Środki wykorzystano zgodnie z celami, na które były przeznaczone. Po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu limitu wydatków Urząd wprowadził stosowne zmiany w planie finansowym.

(akta kontroli str. 965-979)

Zobowiązania w części 61 UPRP na koniec 2021 r. wyniosły 4 263,6 tys. zł i były wyższe o 0,6% (o 27,2 tys. zł) od stanu na koniec 2020 r. (4 236,4 tys. zł). Główną pozycję stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz pochodne od wynagrodzeń (3 835,8 tys. zł).

(akta kontroli str. 682-683, 1166-1218)

Szczegółowemu badaniu poddane zostało zamówienie publiczne przeprowadzone w 2021 roku pt. *Organizacja wystawy „Creative by nature” na Wystawie Światowej EXPO 2020 w Dubaju* (wartość umowy netto 410,6 tys. zł/brutto 505,0 tys. zł.)¹⁷. Badanie wykazało, że zastosowano prawidłowy tryb wyboru wykonawcy, a w toku prowadzonego postępowania przestrzegano przepisów pzp zarówno w zakresie przygotowania, jak i przeprowadzenia postępowania. Realizacja zamówienia pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawcy była zgodna z treścią zawartej umowy. Poniesiony z tytułu zamówienia wydatek służył realizacji zadań jednostki.

Na podstawie *Rejestru wniosków o udzielenie zamówienia o wartości powyżej 15 000 zł a poniżej 130 000 zł w 2021 r.* do badania w sposób celowy wytypowano zamówienie na „Zagospodarowanie terenów zielonych na posesji UPRP” (wartość umowy netto 78,1 tys. zł/brutto 84,4 tys. zł)¹⁸. Zamówienie zrealizowano zgodnie z obowiązującym zarządzeniem Nr 1 Dyrektora Generalnego UPRP z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie *ustalenia procedury udzielania zamówień publicznych w UPRP* oraz z treścią zawartej umowy. Poniesione z tytułu zamówienia wydatki były celowe i gospodarne.

UPRP opracował i zamieścił na stronie internetowej Urzędu *Plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych na 2021 r.* oraz publikował jego aktualizacje. W wymaganym terminie do dnia 1 marca 2022 r. sporządzono i przekazano Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach w roku 2021.

(akta kontroli str. 840-888)

Prezes UPRP, w ramach obowiązków wynikających z art. 175 ust.1 i 2 ufp, dokonywał analizy wykonania budżetu oraz kosztów i zadań, jakie powinny być wykonywane w związku z działalnością statutową Urzędu. Kwartalnie sporządzane było *Sprawozdanie z wykonania dochodów i wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich*. W Biurze Finansowo-Księgowym przeprowadzano identyfikację oraz analizę ryzyk, które mogły zagrażać w realizacji celów i zadań komórki.

(akta kontroli str. 94-115, 421-448, 1310-1311, 1329-1341)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej ustalono wydatki budżetu środków europejskich w cz. 61 UPRP w wysokości 1 083,0 tys. zł, wyłącznie w dziale 750 *Administracja publiczna*. W ciągu

¹⁶ Decyzje w sprawie zmian w budżecie państwa nr: MF/FG4.4143.3.32.2021.MF.643 z dnia 31 marca 2021 r.

¹⁷ Zamówienie Nr BG-PZ.211.36.2021.

¹⁸ Nr WZP17/21, BA-I.211.15.2021.

roku, na mocy dwóch decyzji Ministra Finansów¹⁹, limit wydatków został zwiększony z rezerw celowych o 97,6 tys. zł, tj. o 9,0%, do ostatecznej wysokości 1 180,6 tys. zł. Środki z rezerwy celowej wykorzystano w 45,2%.

Wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 753,3 tys. zł, co stanowiło 63,8% planu po zmianach. W całości przeznaczono je na finansowanie projektu pozakonkursowego w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR), którego Urząd był beneficjentem.

Niecałkowite wydatkowanie środków w 2021 r. przeznaczonych na realizację projektu pn. „Własność intelektualna w Twojej firmie” oraz w konsekwencji środków z rezerw celowych pozyskanych na ten projekt wynikało z czynników niezależnych od Urzędu, których nie było można przewidzieć na etapie planowania wskaźników projektu (tj. liczby usług oraz przedsiębiorców, którzy z nich mają skorzystać) oraz szacowania niezbędnych wydatków związanych z jego realizacją. Mniejsza liczba zrealizowanych usług, a tym samym niepełne wykorzystanie środków wynikało m.in. z następujących, zidentyfikowanych przez Urząd przyczyn.

- Projekt jest innowacyjny w skali kraju – do czasu jego realizacji usługi identyfikacji własności intelektualnej nie były powszechnie oferowane przedsiębiorcom. Na etapie uzgadniania koncepcji projektu z Instytucją Zarządzającą POIR (Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej) Urząd informował, że brak jest danych bazowych do oszacowania wskaźników projektu, dlatego przyjęto założenia z zastrzeżeniem, że mogą one podlegać aktualizacji.
- Opóźniony termin rozpoczęcia realizacji projektu – dokonując szacowania wskaźników oraz budżetu projektu planowano realizację usług przez pełne dwa lata. Jednak opóźnione rozpoczęcie projektu nie wpłynęło na wydłużenie terminu jego zakończenia, co oznacza, że wydatki związane z realizacją projektu powinny być poniesione w krótszym czasie.
- Wybuch pandemii COVID-19 osłabił zainteresowanie przedsiębiorców możliwością skorzystania z usługi oferowanej w ramach projektu.
- Wysokość przyznawanych grantów w ramach projektu (2-4 tys. zł) była niższa niż w innych programach wsparcia. Dlatego zdarzało się, że po złożeniu wniosku o wsparcie przedsiębiorcy rezygnowali z udziału w projekcie.

Badaniami objęto wydatki w kwocie 525,5 tys. zł (73,3% ogółu wydatków budżetu środków europejskich), które poniesiono na wynagrodzenia wraz pochodnymi. W ocenie NIK wydatki zostały zrealizowane zgodnie z porozumieniem o dofinansowanie projektu, zawartym z Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej w dniu 15 maja 2020 r.²⁰ Były one zgodne z kategoriami wydatków wynikającymi z postanowień umowy o dofinansowanie projektu i z zatwierdzonym budżetem projektu oraz poniesione w okresie kwalifikowalności²¹.

(akta kontroli str. 679, 685-686, 784-788, 501-502, 574-673)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

¹⁹ Decyzje w sprawie zmian w budżecie środków europejskich nr: IP6.972.87.2021.PMX z dnia 26 kwietnia 2021 r. oraz IP6.972.87.2021.PMX.K01 z dnia 9 grudnia 2021 r.

²⁰ Porozumienie zmieniane w 2021 r. aneksem nr 1 z dnia 26 maja 2021 r.

²¹ Okres kwalifikowalności wydatków dla Projektu rozpoczął się w dniu 1 stycznia 2020 r. i zakończył się 31 października 2022 r.

OCENA CZĄSTKOWA Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2021 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków. Urząd dokonywał wydatków terminowo i celowo, osiągając zamierzone efekty rzeczowe.

OBSZAR **3. Sprawozdawczość**

Opis stanu faktycznego Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta części 61 Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28NW),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 118-448, 454-471, 700-839, 1158-1218, 1342-1345)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Zbadane sprawozdania sporządzono terminowo. Kwoty wykazane w sprawozdaniach Urzędu były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji budżetu państwa w części 61 Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²² umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego

²² Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy

w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia 8 kwietnia 2022 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
/-/ Małgorzata Motylow

NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.